

Sänds i samarbete med Event och mötesservice

Välkommen till webinariet:

Socialstyrelsens nya rekommendationer om att fråga om våld inom hälso- och sjukvården och tandvården

Sändningen startar klockan 12:30

Socialstyrelsens nya rekommendationer om att fråga om våld inom hälso- och sjukvården och tandvården

2025 05 27

Mari Brännvall, utvecklingsledare och forskare

Vad innebär Socialstyrelsens nya rekommendationer för hälso- och sjukvården och tandvården?

- Släpptes 7 maj 2025
- Riktat sig till chefer och personal som möter patienter
- Omfattar vuxnas utsatthet för våld i nära relationer
- Mer omfattande än tidigare rekommendationer

Nationellt kunskapsstöd
med rekommendationer:

Våld i nära relationer

Stöd till beslutsfattare och personal i hälso- och sjukvården och tandvården

Tidigare rekommendationer

Hälso- och sjukvården bör:

- fråga alla kvinnor som uppsöker mödrahälsovård om erfarenhet av våld
- fråga alla kvinnor som uppsöker psykiatrisk vård om erfarenhet av våld
- ta upp frågan om våld i alla ärenden inom barn- och ungdomspsykiatri.
- erbjuda personal fortbildning i våld i nära relationer, i syfte att öka förutsättningarna att upptäcka våld.

Att vilja se, vilja veta
och att våga fråga

Vägledning för att öka förutsättningarna
att upptäcka våldsutsatthet

Chefer och beslutsfattare inom HoS och TV

Säkerställ att:

- personalen får fortbildning om våld i nära relationer.
- verksamhetens arbete med våld i nära relationer följs upp systematiskt som en del av kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet.

Nationellt kunskapsstöd
med rekommendationer:

Våld i nära relationer

Stöd till beslutsfattare och personal i hälso- och sjukvården och tandvården

Fortbildningen bör innehålla:

- Grundläggande kunskap om våld och våld i nära relationer
- Hälso- och sjukvården samt tandvårdens ansvar
- Skyldigheten att anmäla oro för barn enligt 14 kap 1 § SoL
- Patientsäkerhet och dokumentation av våldsutsatthet
- Åtgärder vid våldsutsatthet
- Barn som upplever eller utsätts för våld i nära relationer
- Sambandet mellan våldsutsatthet och ohälsa
- Våldets sociala konsekvenser – normaliseringsprocessen
- Traumamedveten vård
- Sekundärtraumatisering hos personal
- Utrymme för reflektion

Det är bra om uppföljningen omfattar:

- hur ofta personalen frågar om våld i nära relationer
- hur många patienter som berättar om en pågående eller tidigare våldsutsatthet
- hur ofta frågor ställs om det finns anhöriga barn
- hur ofta orosanmälan till socialtjänsten görs
- vilka åtgärder som erbjuds till våldsutsatta
- hur ofta personalen hänvisar till andra stödinsatser/vårdnivåer
- hur ofta samverkan med socialtjänsten sker.

Ställ frågor till alla gravida inom mödrahälsovården

Du som möter gravida:

- fråga om våldsutsatthet i nära relation.
- fråga om könsstympning tidigt i graviditeten.

Nationellt kunskapsstöd
med rekommendationer:

Våld i nära relationer

Stöd till beslutsfattare och personal i hälso- och sjukvården och tandvården

Ställ frågor vid skador (HoS & TV)

- blåmärken, petekier, mjukdelsskador
- brännmärken
- frakturer
- bortslitet hår på hjässan
- skador på tänder, käkben, ansikte
- tecken på traumatisk hjärnskada
- underlivsskador
- märken av strypvåld
- bilaterala skador
- skador utan tydlig förklaring
- skador som ej stämmer med beskrivning
- äldre skador
- skador som uppkommit vid olika tidpunkter

Nationellt kunskapsstöd
med rekommendationer:

Våld i nära relationer

Stöd till beslutsfattare och personal i hälso- och
sjukvården och tandvården

Ställ frågor vid symtom och tillstånd (HoS)

- Depression, postpartum depression
- ångesttillstånd
- ptsd, komplex ptsd
- Självskadebeteende, suicidalitet
- ätstörningar
- skadligt substansbruk/beroende
- psykiatriskt tillstånd + skadligt bruk/beroende
- sömnstörningar
- mag- och tarmbesvär
- långvarig smärta

Nationellt kunskapsstöd
med rekommendationer:

Våld i nära relationer

Stöd till beslutsfattare och personal i hälso- och
sjukvården och tandvården

Ställ frågor vid symtom och tillstånd (TV)

- svår tandvårdsrädsla
- långvarig smärta
- dålig munhälsa som inte behandlats.

Nationellt kunskapsstöd
med rekommendationer:

Våld i nära relationer

Stöd till beslutsfattare och personal i hälso- och sjukvården och tandvården

Ställ frågor vid vissa beteendemönster (HoS)

- återkommande söker för samma/olika besvär utan tydlig klinisk orsak
- upprepat uteblir från screeningtillfällen
- bristande följsamhet till behandling vid kroniska sjukdomar
- återkommande lämnar återbud/uteblir
- förminskar/förnekar skador, symtom eller sjukdom
- Kontrollerande/likgiltig medföljande

Våld i nära relationer

När du frågar

- För samtalet i enskildhet
- Berätta varför du frågar om våldsutsatthet
- Informera om tystnadsplikt
- Var medveten om vad ditt kroppsspråk signalerar
- Förklara hur våld kan påverka hälsa och mående
- Ställ direkta frågor och försäkra dig om att frågan uppfattas korrekt
- Visa intresse och ställ följdfrågor för ökad förståelse
- Benämna handlingarna i konkreta termer

Bemötande vid upptäckt

- lyssna aktivt på patientens berättelse
- validera patientens våldsutsatthet
- påtala att det är våldsutövaren som bär ansvaret för våldet

Åtgärder till våldsutsatta

- beakta vilka behov den vuxna kan ha av vård
- informera om möjligheten till vård och stöd
- hjälpa den vuxna att få kontakt med socialtjänsten
- ta reda på om det finns barn i den vuxnas familj, anmäl oro enligt 14 kap. 1 § SoL vid misstanke om att barn far illa
- informera om att hälso- och sjukvårdspersonalen dokumenterar
- informera om dokumentation och möjlighet att dölja i e-journalen
- beakta eventuella barns behov av information, råd och stöd
- säkerställ att det är säkert för patienten att lämna mottagningen
- vid akut skyddsbehov, ta kontakt med socialjouren i kommunen

Rekommendationerna i korthet

Du som är chef/beslutsfattare, säkerställ att:

- personalen får fortbildning om våld i nära relationer.
- verksamhetens arbete med våld i nära relationer följs upp systematiskt som en del av kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet.

Du som möter patienter, ställ frågor om våldsutsatthet:

- till alla gravida inom mödrahälsovården.
- till patienter med specifika skador och skadebild, med specifika symtom och tillstånd samt vid specifika beteendemönster.

Samt

- ställ frågor om könsstympning till alla gravida inom mödrahälsovården.
- uppmärksamma risk för våldsutsatthet inom barn- och ungdomspsykiatri.

Nationellt kunskapsstöd
med rekommendationer:

Våld i nära relationer

Stöd till beslutsfattare och personal i hälso- och
sjukvården och tandvården

Läs mer:

- [Kunskapsstöd med rekommendationer](#)
- [Informationsblad](#)
- [Webbinarium 11/6 och 27/8](#)

Nationellt kunskapsstöd
med rekommendationer:

Våld i nära relationer

Stöd till beslutsfattare och personal i hälso- och
sjukvården och tandvården

Håll dig uppdaterad!

www.vgregion.se/valdinararelationer

@VKV – Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer

Kontakta VKV

Vill ni ha stöd med att arbeta enligt rekommendationerna?

Mejl: vkv@vgregion.se

Sänds i samarbete med Event och mötesservice

Tack för ert deltagande!

www.vgregion.se/valdinararelationer